

izločanjem snovi, ki sva jo z detektorji zaznala nekoliko višje. Locirala sva tudi en (in edini) kamin v dvorani. Cca. 20–25 metrov plezarije. Zadnji šaht sva razopremila, potem pa še vse do –250 metrov. Malenkost višje se je Špela s precej vztrajnosti zanimala v okno, kjer sva našla meander s preprihomo in NADALJEVANJE. Bi opremila, pa so nama, da ne bi zamudila večerne žurke, podtahnili prazno baterijo. Tako sva tam pustila 90 metrov štrika in se odpravila ven. Hvala JZS za jamarski bivak, ki nam omogoča takšne raziskave!! *Jure*

EPILOG

Tekom sobote je na tabor prišla mobilna enota veteranov v sestavi Metod Di Batista, Marjan Juvan, Marko Vogrič in Andrej Baraga s polnimi nahrbtniki dobrot. S prihodom so uravnesili starostno strukturo tabora in poskrbeli za še en odličen rekord: najmlajši član letošnjega tabora je bil star pet let, najstarejši pa kar

82. Sledil je odličen večer, poln starih in novih zgodb, jedaje in pijače ter Članjenja v pravem pomenu besede. Že tradicionalno so se nam pridružili tudi Poljaki, catering izpod magičnih prstov kuharskih iznajdljivcev pa je bil za v anale (fotografija umetnij je prišla celo v National Geographic Slovenija). Po 14 dneh smo na pol divji prikorakali v nabito poln Bovec in raje kot gostilno okupirali obalo Soče. Pice in nazdravljanje na prostem so letošnji hit poletja. Na srečo nismo vedeli, da bo to zadnje druženje ob Slatniku, kakršen je bil – le nekaj tednov kasneje so zasuli tolmune. A Matičarju je to le ovira, ni pa zid. Za kaj več pa le pridite na tabor.

Udeleženci po naključnem vrstnem redu

Jure Bevc, Nataša Sivec, Matevž Marinko, Peter Mašič, Nika Pišek, Lojze Blatnik, Anže Oblak, Anže Nared, Klemen Kramar, Vid Naglič, Luka Lajovic, Tim Berginc, Miha Dežman, Jaka Flis, Beha-

re Rexhepi, Špela Borko, Rafko Urankar, Tomaž Krajnc, Nina Urankar, Ela Urankar, Samo Urankar, Ana Urankar, Jure Krajšek, Svit Krajšek, Kristofer Pečar, Lidija Pečar, Vanja Pečar, Teo Delić, Uroš Kunaver, Cyril Mayaud, Elliot Guerra Blackmer, Matic Di Batista, Bor Vidic, Tomaž Šuštar, Franc Marušič, Martina Bergant, Abtura Mlinovič Nuranov [Žodor], Vič Jeslavovič Kalinin [Ilija], Vida Šuštar, Matevž Hreščak, Tjaša Vezovnik, Domagoj Korais, Darja Kolar, Ester Premate, David Škufca, Matt Covington, Elizabeth Covington, Nathan Covington, William Covington, Metod Di Batista, Marjan Juvan, Marko Vogrič, Andrej Baraga, Gregor Pintar, Marina Pintar, Matija Perne, Marjan Baričič.

Katarina Kosič Ficco

NAMESTO ČRNE GORE BRIDGER-TETON, WYOMING

Leto 2020 ni bilo naklonjeno potovanjem in v aprilu sva se z Mikom sprijaznila, da letos ne bova videla ne Slovenije in ne Črne Gore. Vendar se nisva prepustila melanholiji in sva kmalu dobila alternativo, jamarsko odpravo v narodni gozd (U.S. National Forest) Bridger-Teton v Wyomingu.

O ODPRAVAH V NARODNEM GOZDU BRIDGER-TETON

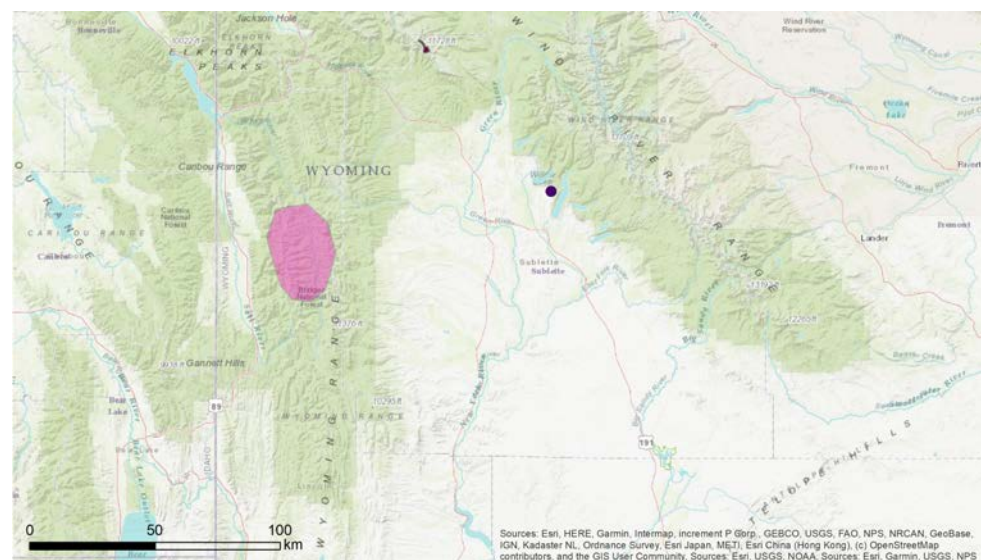
Narodni gozd Bridger-Teton se razteza čez 13.700 km² in šest gorovij: Wind River, Gros Ventres, Wyoming, Salt River, Teton in gorovje Absaroka (slika 1), od tega zakrasele kamnine pokrivajo 1.275 km² (Thomas s sod., 2021). Gre za visokogorsko področje, kjer se kraški svet večinoma nahaja nad 3000 metri nadmorske višine. Višina omejuje čas ekspedicije, saj gorovja po navadi zasneži proti koncu avgusta. Po prvih snežnih padavinah je dostop omejen, kasneje pa onemogočen zaradi neprevoznosti cest ter posledično dolžine dostopa.

Analize geologije, hidrologije, zračnih in LIDAR posnetkov ter preletavanja s pomočjo drona so omogočila opredelitev ciljnih raziskovalnih področij. Večina se jih nahaja v tako imenovanih divjinah (Wilderness Area), ki so zaščitena po-

dročja znotraj narodnega gozda. Na teh področjih je uporaba avtomatskih orodij in gradnja trajne infrastrukture prepovedana. Med trajne strukture spadajo tudi pritrdisča in fiksi. Zato se v divjinah jamarji zatekajo k uporabi tradicionalnih plezalnih pripomočkov (trad climbing). Tovrsten pristop seveda poveča tveganje

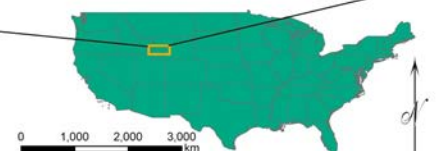
in počasni že tako zahtevno raziskovanje.

Ekspedicije v narodni gozd Bridger-Teton organizirajo Robin Thomas, Pete Johnson in Philip Schuchardt od leta 2017. Odprave se nekoliko razlikujejo od tradicionalnih ekspedicij. Jamarji se

Legenda

- Soda Lake kamp lokacija
- Gros Ventre raziskovalno področje
- Bridger-Teton raziskovalno področje
- ZDA s posameznimi državami

Slika 1: Zemljevid z glavnimi lokacijami jamarске ekspedicije v letu 2020.

Slika 2 (levo): Gypsy Caravan na tedenski kamp lokaciji ob Soda Lake, Pinedale. Slika 3 (desno): Road to nowhere, nekje v Nebraskaški stepi. Foto: Katarina Kosič Ficco

navadno dobijo v malem mestecu Pinedale, ki je ljubko ugnjezdno med gorovjema Wind River in Wyoming in obdano s številnimi jezeri. Namesto konstantnega jamarskega raziskovanja, tipičnega za odprave, med tednom jamarji delajo na daljavo, za vikend pa se osredotočajo na raziskovanje jam v raznih predelih narodnega gozda. Temu sledi dejanska ekspedicija, ki traja od enega tedna do deset dni.

ODPRAVA V ČASU COVIDA

Odpravo sestavljajo jamarji iz različnih ameriških držav, ki ponavadi v Wyoming priletijo. Izjema so Robin, Philip in Sara Fleetwood, ki imajo predelane kombije, s katerimi potujejo po ZDA ter v njih tudi živijo v času ekspedicije. Različni načini življenja, različni nivoji izpostavljenosti virusu ter različne rizične skupine so Robin, Philipu in Petu predstavili precejšen izziv.

Ne glede na ovire so se organizatorji pogumno soočili z zahtevno nalogo in

Slika 4: Visokogorska puščava v Pinedalu z Wind River Range v ozadju. Foto: Katarina Kosič Ficco

določili, da se mora vsak izolirati 14 dni pred pričetkom ekspedicije. Za tiste, ki so v Wyoming prileteli, so najeli AirBnB, v katerem so jamarji preživeli en teden. Celotna ekipa je izkoristila AirBnB za večerne piknike v velikem atriju, ki je omogočil socialno distanciranje. Tako smo se lahko vsi družili brez prevelikih ovir. AirBnB jamarji Pete Johnson, Steve Smitka, Joshua Schultz in Mark Wingard so kasneje oblikovali eno od skupin, ki je jamarila skupaj. Preostali jamarji so se ravno tako razdelili po skupinah. Philip Schuchardt, Robin Thomas, Mike Ficco in jaz smo oblikovali svojo skupino, poimenovano Gypsy Caravan, saj je bila sestavljena iz dveh kombijev in Toyote Tacome, ki je prenašala najin domek, šotor (slika 2). Od srečanja v Pinedalu naprej smo skupaj kampirali, raziskovali in jamarili.

Tretjo ekipo so sestavljali jamarji, ki so se nam pridružili s predhodne ekspedicije v Montani: Phillip Moneyhun, Reilly Blackwell, Penelope Vorster in Sean Lewis. Vse skupaj se precej lepo izteklo in kot z večino osnovnih preventivnih ukrepov za omejevanje COVIDA (maske in socialno distanciranje) so se tudi ti izkazali za precej nezapletene, ko smo jih enkrat izvedli. Izvajanje pa je bilo še lažje, ko smo se končno odpravili na tedensko ekspedicijo, kjer sta narava in kampiranje sama po sebi omogočila socialno distanciranje. Najlepši del je bil, ko smo se lahko po 14 dneh neomejeno družili in celo imeli skupni žur, v hiši. Nekaj, česar večina ni izkusila celo leto.

»ROADTRIP« V WYOMING

Z Mikom sva se odločila, da se bova v

Wyoming odpravila z avtom. Poleg tega, da sva se tako izognila letališkim kolobocijam, sva imela krasen razlog za potovanje z vzhoda na zahod ZDA in moje kulturno izobraževanje o ameriških znamenitostih.

Tako sva se 1. 8. 2020 odpravila na 3.000 km dolgo pot do Pinedala v Wyomingu. Tovrstna razdalja je nepredstavljiva, dokler je ne izkusiš, še posebej, če si navajen evropskih razdalj. Razdalja se zdi še večja zaradi neskončnih cest in presušenosti ter opustelosti zahodne stepe (slika 3).

Tako imenovani »basins« v fiziografski provinci Basin and Range so namreč popolnoma presušeni. Brezdrevesna pokrajina, okrašena s presušeni rečnimi strugami hudourniške narave, se razteza v daljavo kolikor seže oko in več. Tisoči kilometrov, poraščenih zgolj z žajbljem in živalski svet, sestavljen iz vilorogov (pronghorn), divjih konjev, zajcev, prerijskih psov ter kač. V parkih, ki sva jih obiskala na poti (Badlands, Grasslands ter Custer State Park), se lahko nagledaš tudi bizonov, ki se tukaj še vedno lahko relativno svobodno pasejo.

Monotonost prekinejo občasno koruzno polje, ki preživi zgolj zaradi prekomerne količine namakanja, ter naftne črpalke. Dramatičen vtis je še povečan, če se ti po 1.000 kilometrih pokvari klima ter moraš preostali del poti prevoziti z odprtim oknom. Popolno nasprotje so »ranges«, med katere spadajo Black Hills in tudi naš Pinedale. Tukaj potočki in reke veselo žuborijo in gozdovi, sestavljeni predvsem iz borovcev, veselo šumijo.

Potovanje po Ameriki precej olajšajo narodna ozemlja, kjer lahko zastoj taboriš izven kampov ter se tako izogneš stroškom prenočitve in odkrišaš prečudovite ter neobljudene lokacije. Narodni gozd ima celo aplikacijo za pametni telefon, ki nama je precej olajšala odkrivanje tovrstnih kamp lokacij, saj prikazuje vse ceste, ki so v lasti narodnega gozda, ter potencialne kamping lokacije, v kolikor si zaželiš civilizirane kopalnice.

RAZISKOVANJE in JAMARJENJE

Vikend v divjini Gros Ventre (Gros Ventre Wilderness)

Ob prihodu v Pinedala sva se vkampirala ob jezero Soda (sliki 1, 2). Pokrajina je čudna mešanica mediteranske obale in Alp. Žajbelj je namreč dehtel v vetru kot mediteransko rastlinje, istočasno pa smo bili obdani z mogočnim gorovjem z vseh strani. Američani tovrstni pokrajini pravijo visokogorska puščava (slika 4).

Prvi vikend smo se odpravili v izvidnico v divjino Gros Ventre (slika 1), kjer so raziskovali prejšnje leto. Philip je določil področje s pomočjo zračnih ter LIDAR posnetkov. Primarni plan je bil vožnja do izhodišča v petek, prespati na »parkirišču« in se nato v soboto zgodaj zjutraj odpraviti proti kamp lokaciji. Seveda pa se še tako lepo zasnovani načrti zlahka porušijo. S Petom in Robin smo se dobili na parkirišču uprave narodnega gozda, v Pinedalu. Že ob zagonu Peto-vega avtomobila je Mike omenil, da le-ta ne zveni ravno zdravo. Po prvi uri vožnje je avto omagal na robu ceste. Po parih

urah polnjenja baterije in odkrivanju problema smo obupali ter poklicali avto-vleko. Pete se je takrat sprizjajnil, da se ne bo uspel udeležiti akcije, mi pa smo ugotovili, da je prepozno za vožnjo po razritih poteh divjega zahoda. Tako smo se odločili prespati v bližini mesteca Alpine, kamor so odpeljali Petov avtomobil. Philip je, s pomočjo omenjene aplikacije, dobil potencialno lokacijo za provizorično kampiranje na ozemlju narodnega gozda. Vendar se je le-ta izkazala za izredno popularno, saj smo v vsakem kotičku odkrili avtomobil ali kopico šotorov. Po kakšni uri prevažanja gor in dol smo se vdali ter postavili šotore na travniku, ki je bil nekakšen center tega popularnega rečnega brega. Čeprav v temi, sem takoj zaznala kopico glinenih ter steklenih okruškov. Vesela, da imava precej debelo podlago za šotor, saj sem bil preveč utrujena za raziskovanje izvora teh nenavadnih ostankov. Kasneje je Pete, ki je ostal v Alpine, odkril, da smo prespali na strelišču, katerega domačini redno uporabljajo za streljanje steklenic in glinenih golobov.

Zjutraj smo se zbudili zgodaj, Američani bi temu rekli, da smo imeli Alpine start, na hitro spakirali ter se odpravili novim dogodivščinam naproti. Pred nami je bil 12-kilometrski pohod do naše visokogorske kamping lokacije, ki se je nahajala na 3000 metrih nadmorske višine. Z Mikom, še neprilagojena na tovrstno nadmorsko višino, sva precej polžasto korakala proti cilju. Na poti smo se ustavili pri par precej obsežnih kraških izviroh (slika 5) ter imeli oči na pečljih za poten-

cialne jame. Na žalost nismo odkrili nobene. Vendar se je pohod splašal, saj smo to noč prespali ob prečudovitem alpskem jezercu, v katerega smo se takoj ob prihodu na lokacijo zapodili.

Drugi dan smo začeli z raziskovanjem. Kot sem omenila, so to lokacijo raziskovali že predhodno leto, vendar niso imeli sreče z jamskimi odkritji. Letos je Philip želel potrditi, ali je vrsta apnenca imenovana Kanjon smrti (Death Canyon) primerna za oblikovanje jam ali ne. Po 12 kilometrih sprehajanja po strmih meliščih, kjer so grušč zamenjali balvani, smo potrdili, da ni. Odkrili smo le par manjših brezen, ki so se skrivala v ledeniškem grušču, ki je pokrival večino terena. Poleg teh smo odkrili manjšo ponikalnico, ki je izvirala ob vznožju sten, ki so nas obdajale, ter po par sto metrih poniknila v velikem nanosu grušča (slika 8). Zanimivi so bili tudi veliki stromatoliti, ki so izgledali kot okameneli velikanovi iztrebki.

Kljub pomanjkanju jam pohod ni bil zaman, oči so se nam namreč naužile prečudovitih razgledov, visokogorskih travnikov, mogočnih klifov ter fascinantnih jezer. Po še eni noči na idilični kamping lokaciji smo spakirali ter se odpravili nazaj proti avtomobilom. Navzdol nama je z Mikom šlo lažje, dokler mojega tempa ni zaustavil ogromen žulj. Mike je uspel sestaviti obliž iz ene plasti malega vložka, ki sem ga imela v prvi pomoči, ter medicinskega traku. Iznajdba se je izkazala za tako učinkovito, da sem jo veselo uporabljala skozi celotno ekspedicijo.

Od leve proti desni: Slika 5: Eden izmed odkritih kraških izvirov. Slika 6: Čakajoč Mika, z Robin Thomas in Philipom Schuchardtom. Slika 7: Philip Schuchardt v edinem stabilnem delu jame. Foto: Katarina Kosić Ficco

EKSPEDICIJA V WYOMING RANGE

Varstvo podatkov v ZDA in nova odkritja

Naslednji vikend smo se končno odpravili na dejansko ekspedicijo v Wyoming Range (slika 1), ki se je izkazala za precej uspešno. Tokrat smo se odpravili na področje izven divjine, tako da smo lahko brezskrbno opremljali jame. Jame so se večinoma nahajale v apnencu v skupini Madison (Madison group), ki se je izkazal za precej boljši jamotvornik kot apnenec v Gros Ventre.

Za uvod bi rada posvetila par besed upravljanju s podatki o novih odkritjih v ZDA. Kot sem in bom večkrat poudarila, so jame na privatnih posestih nedostopne brez privoljenja lastnikov. Nivo zaščite jam je po večini odvisen od posamezne države. Na nivoju republike zakon o zaščiti jam namreč opredeljuje zgolj upravljanje z jamami na ozemlju narodnih agencij. Zakon je sicer precej ohlpen, tako da v glavnini agencije same določajo, kako bodo upravljale z naravnimi viri. Tudi tu se določeni vidiki razlikujejo med državami. Način upravljanja s kraškimi viri je precej odvisen od tega, koliko je posamezna država informirana o tovrstnih pojavih ter o jamah, ki se nahajajo na državni ravni. Narodni gozd v Wyomingu ima precej omejeno znanje o razpoložljivih kraških virih, kljub temu, da se ena najglobljih jam v ZDA nahaja v Wyomingu in je eden izmed glavnih vodnih virov za Wyoming range kraški izvir. Robin Thomas je dejansko prva

delavka narodnega gozda, ki je predlagala raziskovanje ter sistematično dokumentiranje jam v narodnem gozdu. Edine predhodne jamarske raziskave v tem predelu je v sedemdesetih letih izvajal Charlie Plantz. Vendar so njegova odkritja bila zelo omejena zaradi težavnosti dostopa ter obsežnosti področja.

V predhodnih ekspedicijah, organiziranih s strani Robin, Philipa in Peta, so po večini popisovali ter kartirali manjša brezna. Leto 2020 nam je bilo bolj naklonjeno in končno smo uspeli s prebojem v podzemlje. Vendar narodni gozd in Robin sama niso bili pripravljeni na to. Zato so, kljub temu, da odkritje na svetovni ravni ni nič posebnega in, ko bo končno razkrito, ne bo povzročilo večjih zastojev srca, do nadaljnjega zahtevali od vseh nas, da ne delimo informacij o jami ali naših kamp ter raziskovalnih lokacijah z nobenim. Tako v tem prispevku ne morem podeliti nobenih podrobnosti, vključno z geografskimi imeni. Kljub temu bom v nadaljevanju opisala druga odkritja ter določene pristope k raziskovanju.

V tem delu bi še rada dodala, da so nadaljnji koraki s strani Robin in narodnega gozda naslednji: kot prvo je Robin predstavila odkritje upravi agencije. Nato je stopila v stik z jamarsko reševalno službo, da sestavijo načrt reševanja iz jame v primeru nesreče. Kontaktirala je tudi biologe za oceno potencialnega prenosa sindroma belega nosu in trenutno COVIDA na netopirje. Reševalna služba se bo sestala s par jamarji, vključenimi v ekspedicijo, in zahtevala od

vsakega jamarja, da sestavi predlog načrta reševanja. Na podlagi vseh načrtov bodo sestavili »idealno« pristop. Skratka, kot lahko vidite, so tudi nezapletene zadeve lahko zapletene v ameriškem svetu jamarjenja.

Raziskovanje v Wyoming range
Kot sem že omenila, smo bili na ekspedicij razdeljeni v skupine. Vsi, ki so se ekspedicije udeležili lansko leto, so želeli biti v ekipi, ki bo prva raziskovala jamo, ki so jo takrat odkrili in je imela precejšen potencial. Zato, da bi bila izbira poštena, so se odločili, da bodo ekipo izbrali z metom kocke in seveda je naša ekipa zmagala. Naslednji dan smo se veselo zapodili v hrib. Še en vzpon na 3000 metrov in še en počasen, šest kilometrov dolg pristop. Do jame smo vseeno prispeli v zmernem času ter vstopili okoli 13^h. Kar hitro smo se znašli nad vhodnim breznom, katerega je Mike začel opremljati. Hitro se je pokazalo, da nismo prinesli dovolj opreme, kar je poskrbelo za zelo kratek dan. Mike je očistil vrh brezna ter opremili začetni del tako, da bo imela naslednja ekipa manj dela, medtem ko smo mi zmrzovali ter čakali na njegovo vrnitev (slika 6). Odkrili smo, da se na sredini brezna nahaja večji nestabilen podor, katerega bo potrebno obiti pri opremljanju. Po nekaj urah smo se odpravili nazaj proti taboru in do njega prispeli precej pozno. Glede na kratke jamarske podvige smo se v času ekspedicije vsak dan odpravili v dolino. Drugi dan smo morali precej zgodaj vstati, da smo lahko naslednji ekipi pojasnili, kaj morajo storiti in kaj morajo vzeti s sabo. V izogib zgodnjim jutrom v prihodnosti smo se odločili, da bo od sedaj naprej vsaka ekipa pustila zapiske na določeni lokaciji, tako da lahko naslednja ekipa nadaljuje, kjer so končali, ter ve, kakšno opremo vzeti s seboj.

Naslednja dva dni smo imeli tako imenovani dan za počitek, dogovor je bil namreč, da se ekipe izmenjujejo ter vsak dan druga ekipa raziskuje znane jame, preostali pa počivajo ali iščejo nove jame. Za nas je prejšnji dan bil prekratek, da bi potrebovali počitek, tako smo se znova zapodili v hrib ter pokukali v in zrisali par brezen brez nadaljevanja. Nato smo se odpravili nazaj proti taboru. Pristop do glavne raziskovalne lokacije je vodil mimo velikega alpskega jezera. Jezero je bilo idealna točka za počitek ob vzponu ter ob sestopu. Na poti v hrib smo ob njem napolnili steklenice z vodo, ob sestopu pa se v njem osvežili, v kolikor nismo bili prepozni.

Slika 8: Ponikalnica sredi ledeniškega grušča Ko bi ji le lahko sledili v podzemlje.

Foto: Katarina Kosič Ficco

Slika 9 (levo): Počitek ob jezeru (Philip Schuchardt, Sara Fletwood, Mike Ficco, Robin Thomas). Foto: Katarina Kosič Ficco.

Slika 10 (desno): Pod velbom v Rattle Snake kanjonu. Foto: Mike Ficco

Naslednje jutro smo se zbudili in vsi presenečeni odkrili, da naslednja ekipa še vedno ni opremila brezna. Naj tukaj poudarim, da razlog ni bila neskončna globina brezna, ampak predvsem zapletenost opremljanja. Podora namreč ni bilo tako lahko zaobiti, kot smo si predstavljali. Sledeči dan se je naslednja ekipa podala v hrib, mi pa za njo, saj smo želeli raziskati drug del hriba v okolici jezera. Odpravili smo se do par točk, ki so jih markirali prejšnje leto. Philip je predlagal, da še enkrat pokukamo v jamo, katero so lani določili za podorno jamo brez nadaljevanja. Že ob prihodu do jame je prepah nakazoval na nekaj precej večjega. Vendar sam vstop ni bil mačji kašelj, podor se je raztezal čez celoten vhodni del, ki je bil precej strmega naklona. Kakršen koli premik je sprožil velike količine kamenja, ki so se kotalile do naslednjega predela. Tako smo se dobesedno premikali, kot bi hodili po jajcih. Par ur kovanja in utrjevanje vstopa v drugi rov se je izplačalo, saj smo vstopili v lepo izklesan kanjon (slika 7) na naši levi ter večjo dvorano na desni. V tem trenutku smo se odločili, da se obrnemo ter prepustimo raziskovanje zabavnih delov drugi skupini.

Ob prihodu v tabor smo odkrili, da so končno le opremili brezno ter se obrnili na dnu. Precej ugodno za nas, saj smo pričakovali, da se bomo drugi dan zapodili v jamo ter začeli raziskovanje. Vendar se vse ni izteklo po pričakovanjih in kmalu smo odkrili, da bomo morali brezno preopremiti, saj je trenutno opremljanje zahtevalo par nepotrebnih akrobacij, ki bi, posebej tistim z manj izkušnjami s pritrđišči, povzročale precej preglavic. Tako smo preživeli še en dan na vrhu ter

tokrat čakali na Philipa. Na koncu smo vsaj poskrbeli, da bo naslednja ekipa končno lahko začela z raziskovanjem. Končno smo tudi uspeli izmeriti in narisati vhodno brezno.

Preostanek tedna je potekal bolj ali manj po istem principu. Zjutraj smo se podali v hrib ter se odpravili raziskovanju naproti. Jama s podorom se je izkazala za precej kočljivo ter celo nevarno in dejansko je bila ekipa Gypsy Caravan edina, ki se je redno podajala v raziskovanje. Prepah nas vleče naprej, stopnja krušljivosti in nestabilnosti pa nazaj. Obrnili smo se v nekoliko stabilnejši sobi, ki ima tako nestabilen vhod, da dejansko zadržiš dih, ko čakaš na ekipo, da se splazi skozi. Vsak napačen premik lahko namreč sproži levo ali desno steno in te zakoplje v dvoranico, v kateri čakaš. Glede na to in tudi na previdnost in neizkušnost lokalne reševalne ekipe mislim, da se raziskovanje te jame ne bo nadaljevalo. Druga jama se veselo nadaljuje in ima precej lepe kanjone, lepo izklesana krajša brezna ter estetsko zelo lepe kamine.

Zanimiv pojav v obeh jamah so plasti železa, ki so tako magnetne, da dejansko vplivajo na meritve. Tukaj sem prvič in verjetno zadnjič bila vesela, da Američani, po večini, zahtevajo meritve v obe smeri (v in iz jame). Tako, da se lahko preveri, ali so meritve natančne. Ob primerjavi meritev smo namreč odkrili, da so odstopanja prevelika, ter kmalu opazili debelo rdečo črto železa, ki se je vlekla ob točki meritve. Ob spremembi lokacije točke so se meritve uskladile, mi pa določili, da se je najboljšo izogibati tem zanimivim pojavom.

Dnevi dejanskega počitka so bili namenjeni namakanju v jezeru (slika 9) ali reki ter poučevanju vrhne tehnike. Robin se namreč pred to ekspedicijo ni soočila z veliko pritrđišči. To ni nič novega, velika večina ameriških jamarjev se namreč boji pritrđišč kot hudič križa. Na srečo je večina jamarjev na ekspedicij bila izkušena v vrhni tehniki ter opremljanju.

KONEC

Po tem uživaškem tednu smo se odpravili nazaj proti Pinedalu. Midva z Mikom sva se kmalu zatem odpravila nazaj proti vzhodu. Izkoristila sva znanje koloradskih jamarjev o koloradskih zanimivostih ter si na poti ogledala še par znamenitosti, kot so veliki naravni peščeni oboki v kanjonu Rattle Snake (slika 10). Kanjon je sicer precej neznan turistom, ki se ponavadi odpravijo na ogled tovrstnih pojavov v narodni park, imenovan Arches National Park.

Preostanek poti naju je vodil skozi tipične presušene stepe, ki so se prelevile v koruzna in sirkova polja Kansasa. Presušeno klimo je zamenjala vlažna zatočnost Misisipija ter končno tudi vlažna svežina Apalaškega gorovja in prispela sva domov.

Literatura

Thomas R., Schuchardt P., Johnson P. 2021. Cave Exploration and Management on the Bridger-Teton National Forest, Wyoming USA (manuscript submitted for publication). |